

Sy-li spēwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swérny
Přez spar mérny
Cerstwosc da.

Njeh ty spēwał
Swérnje dželał,
Wšedne dny;
Džeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Ziwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njeđzelske łopjeno

Budyschinje

29. měrza 1931

Baužen

Samolwity redaktor farar Wyracž w Rošacžizach. — Čištoč a naklad Čsmolerjež knižicziščetnje a knižarnje, sap. dr. i wobm. tul. w Budyschinje
Wuhadža kóždu kobotu a placzi štwórczletnje 108 stotych pjenjełtow

Bołmończka.

Marca, 11, 1—10.

Khutny czaž hwjateho pósta nam w našim zyrkwinskim žiwjenju konfirmaciju pschinješe, kotraž wěscze džeczom, kiž hwój křechcziński klub wobnowja, dobre prawo k wjekełosczi dawa, a tež staršchi maja hwjate wjekele, hdnž hwědža hwoje lube džeczki k wotstarjej Knjesowemu pschewodžecz. Bołmończka je wožebje pschihodna njeđzela sa konfirmaciju, dokelž móža mlodzi křechczijenje runje jeleny štwórtk abo czichi pjatk přeni krocž Bože wotkasanje wužiwacz. Tak ho w khutnosczki pola Božeho blida zohnowanje konfirmacije dopjelnuje. Napjelnicž i khutnosczu, to je prawa konfirmacija.

Bołmończka pak je hižo w bibliji wjekełny džen. Ma hwoje wjekele mjeno po palmach, i kotrymž knjesa Jesuža na jeho pucžu psches wotliwowu horu do Jerusalema cžesczachu. Woniznje na wóplattu hwědžo Jesuž do města sacžahny, njewobarajo wjekełosczi luda, kiž jeho kaž krala cžesczowasche a jemu Hosiana spēwasche. Wožebje Galilejszy hu to byli. Se nich drje njeje ništo potom hodu wołak: „Křichizuj jeho!“ Mała cžerjoda hwěrnnyh ho wjekelesche na Jesužowe kralestwo w Dawitowym měscze.

Hosiana we wnjokosczi! Stary kěrlušč, kiž je ho wjele w templu spēwał, ho i nowej mozu a placziwosczu nad Jesužom sanješe. „Twój Zion tebi psalmy, hdnž ty džešč, nasčzele,“ spēwa Pawoł Gerhard, a „Hosiana! Křistuž dže dele i njebjeskeho tróna“ spēwa našch serbski kěrlušceč Michał Domaschka (po Schmoltku). Advent a Bołmończka stejitej pod jenej a hwěrnej wjekełosczi.

Hosiana reka „pomhaj wšchat“, kaž w 118. psalmje w 25. šchtuczny cžitamy. „O Knježe, pomhaj nětk, o Knježe, dai nětk, so by ho wšchitko derje radžiko! Khwaleny budž, kiž pschindže w mjenje Knjesa, my požohnujemy waž, kotřiz wy i Knjesoweho doma šče.“ Tak hu spēwali, hdnž pschi požwjeczenju noweho templa hwjedzeński czaž psched templowe wrota pschicžahny.

Hdnž lud tam Jesuža i tutym psalmom cžesczese, stej nam nowy templ, nowy sakon psched woczomaj. Hosiana we wnjokosczi, to běsche nowe Bože šjewjenje a nowy klub we Křistužu. „Cžescž budž Bohu we wnjokosczi!“ Njebjeska běchu wotewrjene. „Khwaleny budž kiž pschindže w mjenje Knjesa!“ To bě pokne wušnacze k bójskemu požokstwje Jesužowemu. Tak Jesuža tam šjawnje sa mežiaža wuwolachu. Kiž tak psched wrotami hłowneho města Křistužkej khwalbu spēwachu, i tym žadachu, so ho zply lud, zply město, zply templowa wnjokoscž sa Jesuža rošbudži, jeho i cžescžu witajo do hwojeje křjedzišny.

Bóh pomha ludej: Jesuž pschindže w Knjesowym mjenje. To je woprwdže pomoz i wnjokoscze. Šchtóž Jesuža tak waži, dyrbi jemu khwalbu dacž. W ludowym žiwjenju ho se khwalbu a cžescžu pošbėhuje, šchtóž kubla a žiwjenje sa družich woprufe, potajkim wjazny sa nich cžini hacž ho w pscherešku žada. Kajku měru khwalby bė hėbi Jesuž hižo šakřuzik, hdnž do Jerusalema sacžahny a wóplatto, na kotrymž hwěsiche, na draštu a palmowe halosny teptasche, kotřez bėchu ludžo na pucž křali! Wěryachu i zplej wutrobu do njeho, twarjachu na jeho šmužitocž a na jeho bójsku móž: Někotři pak hu drje kaž Judasch semřku nadžiju na njeho šajili.

Sacž snadno my w našim času wot Knjesoweje zyr-
wje přehjara žadamy, so wona se wšohlej swojeje mozu dyrbi
polěpšhowanje swětnych wobstejnošćow přichinjescž? Hdyž
tak myšlimy, potom drje naša chwalba ja Jesuša a jeho
wumožerški skutk wotebjera. Jeho pomoz tola k sbožnosći
dušow služu, ja to dyrbimy jemu swoje najnutrišće Ho-
siana spěwacž. A tele naše zyle seršće wobstejnošće móža
šo haŕle tehdy polěpšhowacž, hdyž sprawna pobožnosć sažo
w zylm ludu knježi abo tola tak wohrožena njeje kaž nětko
w mnohich wošadach.

Hosiana spěwacž reka hebi Jesuškowu pomoz žadacž we
wěrje, so Jesuž je wot Boha pósklany sbožnik.

Hosiana! Tuž nam ty
Daj šo nětko sbožnje dostacž!
Zohnowany Knjesowy,
Čžohodla čžyř wonkach wostacž?
Hosiana, pomhaj nam!
Halleluja, witaj k nam!

Džěcžatka, wostancžje pschi nim!

Nětk, džěcži, pominyte šu
Sso džěcžaze wam lěta,
A wy se wšohelkej nadžiju
Won stupicžje do šwěta.
Tam Jesuž přehwodžecž wař čžze!
D džěcži, pschi nim wostancžje!

Esłub křčženški k rukusawdacžom
Scže snowa wobnowite
A tu psched Božim wostarjom
Eswoj' wěru wobkrućite;
Pšhes Khrysta Bože džěcži scže,
Tuž wšohat nětk pschi nim wostancžje!

Tež spytowanje wšhelake,
Wy lube, na wař čžaka,
Sly njepršhecžel džě wobstajnje
Na wašhe dušhe kafa.
Tuž k wěru Khrysta sapšhimacžje,
A šwěrne pschi nim wostancžje!

Tu křonu šakhowajcžje hej,
Kiz je wam Khrystuž dobyř.
Je ja wař pschelař šwoju krej,
Wam k sbožu, k šmjercži pobyr!
Sčyto, hlajcžje, tak wař lubuje.
Tuž, džěcži, pschi nim wostancžje!

D rěcžcžje k Bohom w modlitwje,
Scže jeho lube džěcži.
Joh' šłowo wam, hdyž šwěrne scže,
We čžemnym jašnje šwěcži.
Wam dobry pastyr Jesuž je,
We wěrje pschi nim wostancžje!

Hdyž w wšhelkich bėdach jemu tu
Scže sawostale šwěrne,
Tež wař ert jomu we njebyu
Tam Boha chwali wěrnny.
Tak, džěcžatka, hacž do šmjercže
Pšchi šwojim Knjesu wostancžje!

Wobšbožaza drohoška.

Žiwjenja puče njemjenowaneho.

(Potracžowanje.)

Wobšbožaze žorlo.

Tyženi a šažo tyženi šo miny. Slemjeny po duchu a
cžele a bjes mozew ležach na šwojim khorokožu. Esam se šo-
bu a se šwojim rostacžom mějach tam hodžiny, kotrež šo mi
šdachu wěcžnosć bycž. D šhto wšoh je šo tehdy we mni šta-
wako. Moja dušha bė kaž morjo, kiž šo we wihorach žolmi.
Wyšokte žolmy rostacža a šadwělowanja walachu šo do šo-
džicži mojeje nadžije. Nihdže njemožach mērne měštno na-
maŕacž, na kotrymž bych šo šakotwik. Na jenicžny prawym
šakotwišcžju „Jesuž“ nočžnyč šodžicžtu šastajicž. Ja bėch
šrudny dla scžehwotow hrěcha, niz pař dla hrošnosćje hrěcha.
Škuboko we škubinach mojeje wutroby warjachu šo a nucža-
chu šo kužoty mojich njespokojenych pshecžow, njepocžinow a
žadošćow.

A tola šo šažo kajah šwojich njeskutkow, kotrychž pře-
dawšhe šawjekelenja nětk wjazy njesacžuwach. W dobrej,
šylnej hodžiny stanych, jako bėch šam domach, džěch po šwoje
kažaze knihi, kotrež bėch šthowak, a špalich je w kachlach. Wob-
hladniwje wotštronich wšohon popjel, so šo njeby nihdy nič-
tón wjazy woprašak ša wšohem tajkim njedobrym, kajkež bėch
cžital. Ešebi pomyšlicž, so by ničtón po mojej šmjercži
tute knihi namakak a špónak, kajki požadliwy cžlowjel šym
byř, to njemožach šnjescž. Keltko pienjes bėchu tute knihi
póžrěke! Krawawne pienjesy to bėchu! Bėch šarscžej w
nje šjebak! A to dyrbjach ja wšoh wušnacž, hdyž šo wobro-
cžich? Čžert mějesche tu pschimadło, moju hordošć. Sa nju
mje džeržesche, mi šheptajo: „Radšho wšoh druge, jenož tole
niz!“

Ow tute nješhmane cžitanje! Wono bė pschede wšohem
wina na tym, so bėch tak škaženy. Wono bė moje cželne ža-
došćje we mni šbudžiko a šahoriko a je roššyniko, so bu nje-
našytna požadliwošć k nich. Ow, ja šym šo tehdy jara šlo-
biř na to, so tu bėch, a na cžlowjeka dozyla, na tutoho dwo-
jaka, kotrehož tam a šem torha a štorla šwětko a cžemnota,
dobre a ške. Ale pschezo šažo dyrbjach wšohitku winu šebi ša-
memu pschizpivacž. To bolešche, so dyrbjach šebi prajicž: Ja
šym to šam tak čžyř! Ničtón křiba ja šam to bėch, kiž šo
nušowach, škućicž šwojim žadošćam a šo šwojim towaršham
runacž. —

So mnu bu hubjeřšho. Tuž pschimach ja modleřskej kni-
hu, kotruž bėch wěhdy tak šazpivak. Čžyřny plestr položicž na
palaze ran šwojeje dušhe. Ale k tym njeby mi ložšho wo-
koło wutroby, k tym njepominy šo mój hrěšny doř. Ras
šwlecžech šo k loža, so bych šo psched ložom kłaknyř a modliř.
— Ale jako šo bližaze štupy wušhnyřach psched durjemi, ko-
trež njebėchu šamknjene, stanych hnydom šažo. Hrěšicž, toho
šo njebėch hanibowak, ale šo modlicž, toho šo w šwojeje tór-
wošći hanibowach. Tak daloko bė čžert na mni dobyř. We
šwojeje njemērnej, žiweje fantasiji widžach wšohudžom lute šhe-
rjenja a helšte wobrašny. Ras šo mi džijesche, so w kashcžju
ležach; cžemni duchojo bėchu woško mojeho loža a mi šhepta-
chu: „Sa tebe žaneho wumóženja njeje! Sa tebe je wšoh
pschepošdže!“ Ja mějach jenož šwětno žarowanje wo šwoje
hrěchi, a tajke žarowanje pschinješe šmjercž. Šadwělowanje
pschindže na mnje, jako mje čžert čžyřšhe nanušowacž wěricž,
so tu ja mnje žaneje hnady wjazy njeje, dofelž šym ja hrě-
šik hrěch pshecžiwu Eswjatemu Duchej, kotryž njebudže wo-
daty. „Ty šy“, tak šlyřach čžerta rěcžo, „tehdy wěcžje wje-

Džak, so pschecziwo Bohu hrěšesche, jako s tamnym přenim wulkim hrěchom swoje swědomnjo wobczeži, a by tola tutón hrěch czinił. Czert, fajki to žadlawy duch!

(Přichodnje dale.)

Mój je Jesuś křchižowany.

Skłóš: Njebudź sparna moja dušcha.

Na křchižu je lubošć moja
Sa mnje takle czerpika! —
Tam by moje rany hoja.
Lubošć rany sahoja!
Hacž na křchiž je lubošć škła,
Bohu wopor pschinješka!
Jesuś je po Wótza radže
Wěrjaznych wšchěch dowjedł k hnadže.

Na křchižu je lubošć swjata
„Sa naš“ Wótza prošnja!
S lubošću wšcha sapschijata
Dušcha měr je dostała.
Boži měr bě šhubjeny,
Człowjek, w hrěchach škazeny,
Šhubjeny na wěczne běšce,
W hrěchach, w škóscjach k heli džěšce.

Tale lubošć psche wšchu měru
Tam na křchižu wišajo
Skóscznika dowjedže k měru
Kotryň sprawnje prošny to:
Knježe, w twójim kralestwje
Spomá tež na mnje we hnadže!
Próstwa — hnydom wuškschenje,
Hrěšnik dosta wobhnadženje!

Wumožniko swěrnny, drohi,
K hnadže wšmi naš hrěšnikow,
Wěcznje byč my dzemy twoji;
Spužč nam wšchón naš wulki dołh,
Wěcznje běchmy šhubjeni —
Nětk bym s Bohom sjednani!
Naš je twoja wěczna hnada
Wutorhnyła s hrěšnych' pada.

Tale lubošć Sbožnikowa
Naš woprawdže lubuje!
Krej a prawdošć Khrystužowa
Da nam hrěchom wodacže!
Boh Wótz Jesom Khrysta dla
K hnadže wošnje hrěšnika.
Jesuś Khrystuś, jehnjo Bože,
Wudžela nam wěczne šbože!

Džak, czěscž, křwalba budź Czi data,
Wumožniko Jesuśo!
Twoja wulka lubošć swjata
Cžini derje s nami wšcho.
Ty by wumohł człowjestwo!
Twoje je to kralestwo!
Wšchěhomóz a lubošć Boža
Nam je wěczne žórko šboža!

Hrěšnikow šchcže pschijimuje
Jesuś, kral naš njebjeski!
Rany wšchě nam cziste smyje,
Wobala a sahoji,
Lěkar prawy Jesuś je,
Našce wěczne žiwjenje!
Wumožnika swěrnny' mamy!
Semu džak, czěscž, křwalbu damy!

J. W.

Konfěrmazije w našim krajju. Niz jenož w Eserbach, tež w druhich stronach Němskeje konfěrmanczi pschod Boži wołtar we swojich czěstnych narodnych draštach pschitadžeja. Wšchón sprawnny swět by nad tym wješeli a křawli rjany a šdobny naložł. Na našim wobrasu widžimy konfěrmandku (s lěwizy) s Mariburgskeje krajiny, we wječornej Němskeje. Delka s prawizy widžimy konfěrmantow s dolinow rěki Rinziga we pschirheinskich krajinach. Horla s prawizy mamy konfěrmandki w draščje po notwe modže. Kač swětne by tola tute mlodusčki w pschirunanju s nadobnej a swjatocžnej draštu pobožneho wješneho luda. Konfěrmazija je tola swjaty skutk, wrota do křutneho žiwjenja jako drohowanje do tamneje wěcznosće.

Schtož swješkela.

Zyrkwinska wošada Niederschönhausen pola Barlina je hromadže s krajnej woboru na šo wsaka, potrebnym jědž podawacž. Pjenjezne křědki sa tutón spomožerški skutk dawaja do porjadnych šberkow wošadni. Pšchi polnej kuchinje, kotraž wšchědnje na 200 džělbow jědže wudawa, pošklužuja krajno-wobornizy.

S cžaša sa cžaš.

W Sasserodže, — to je džěl města Wernigerode — je ewangeliski farač „ewangeliske wječory sa mužškich, kiž šu bjes džěla,“ wuhotował a je porjadnje wotměwa. Pšcheprošchowanje sa tute wječory šu tšjo džělaczerjo na šo wsali. Ssydom křócž šo hižo šhromadžichu. Kač běchu wopytane, pokazujuja šcžehowaze licžby: 30, 40, 51, 72, 108, 115, 126. Wošada ma něhdže 6000 dušchow. Džělaczerjo šajimuja šo jara sa praščenja, kotrež šo se šwětanahladami šaběraja. Dwa dššidentaj šastupišchtaj šašo do zyrkwje, dokelž chžyšchtaj šo pšchi tutnych rosřěčžowanjach wobdžělicž. Na wošadnym wječoru, kotryž šo wuhotowa, bě nadpadnje wjele mužškich.

Zyrkej a stat.

Saške krajne konsistorium je sa jutrowny tydžej šašo tak mjenowaný „akademiski tydžej“ pšchipojedžilo. Duchownym a druhim, kotšiz maja sa zyrkwinske a bohohřowoske praščenja šajim, budže šašo škladnošcž data, šo w Drježdžanach w tutym wobhonicž.

Stat šo počžina hibacž — pšhecžiwu bjesbóžnym. To polaže wošebje konferenza ministerow němškich krajow, kotraž šo w Barlinje s tutej naležnošcžu šaběraše. Wono njejedna šo tola pšchi tajkej wobšchěrnej propagandže „bjesbóžnych“ jeno wo zyrkej, ale runje tak jara wo stat. General-superintendent D. dr. Dibelius je wo tym na přědowanju njedwno tole prajil: Dokelž ma ewangeliska zyrkej stat sa Bože wustajenje, šmě wona stat w tutej křutnej hodžiny na trojake dopomnicž: Najprjedny na to, šo cži, kotšiz to hanja, šchtož je druhim šwjate, korjeń ludoweje pšchesjednocže kaža; to cžim bóle, dokelž njeje dženkniška bjesbóžna propaganda duchowne wojowanie, ale politiška propaganda, kotraž s wukraja pšchitšhadža. Dyrbimy wjedžecž, šo šažožki a podložki šozialneho porjada, šacžucže sa prawo, šwójba a waženje cžłowiškeho žiwjenja jenož woštanu a wobšteja, hdyž šo w žiwjenju luda njepowalne šažadny pšchipošnawaju. Kommunistišny šwobodnošmyšleni pak chžeja wišo, šchtož sa wěcžne plačži, do blóta podteptacž. S tym by tu byl — a to je to druhe — kónž němškeje kultury. Schtož ma šo cžinicž, to njech stat rosžudži, nadawł zyrkwje je, dopokasacž, šo je móž kšhejczjanskeje wěry w němškim ludu šynliška hacž šebi to pšhecžiwizny myšla. Schto kónž tuteho bědženja, wo to zyrkej štracha nima. — Sa našche pacžerške džěczi pak a sa jich pšchuwšnych a pšhecželow je tuto žybe praščenje wošebje křutne. Našche džěczi du do žiwjenja, w kotrymž jim hrošy wulki štrach, šo padnu do mozy bjesbóžnych, a wone du do žiwjenja, w kotrymž cžata na nje šwjatny nadawł, tón, šo šami wobšteja a šo pšchěd druhimi s wutrobu, se šłowom, se škutkom šwědcža sa Jesom Křysta a jeho zyrkej.

Wšchelake s blishta a šalofa.

Wobšbožaza drohotka. Kaž pšchihotowane sa cžaš wotoł Wotmonczki je našche powjedańcžlo: „Wobšbožaza drohotka.“ Wono je tajki prawy šobudawł na pucž našchim pa-

cžerškim džěcžom. Tuž njech jo staršchi hromadža sa šwoje džěczi! A tute njech jo cžitaja šaš a šaš. A niz jenož wone. Dorosčžonym a starym ma wono došcž prajicž, doprajicž. A niz jenož hólzam a mužškim! Šolzam a žonškim niz mjenje, njech tež našche powjedańcžlo wušnacže mužškeho, mlodženza! Te špytowanja a žadošcže, kotrež běchu tehdy pšchěd lětami tak šynle a šawjedžaze, šu to dženza runje tak a hišcže bóle, dokelž maja wjaz škladnošcže, cžłowjeka jimacž, a dokelž cžłowjekojo bóle šwolniwi, šo dacž jimacž. „Wobšbožaza drohotka“ chže wobarnowacž, šo „drohotki“ šhubišch, a chže pomhacž, šo bywašch s tej jenej drohotku džej a bohatschi.

Konfirmazija ma wšchudžom šwoje wošebite wašchnja. Do tutnych šlušcha tež to, šo pacžerške džěczi w narodnej drašcže ke Anješowemu woštarjej pšchistupja, a to niz jeno hólzy, ale tež hólzy. Šsərbjo šu tež tole wašchnje měli, — šo je hišcže maja, njemóžesch škoro wjazny prajicž. Šdžež pak hišcže šerbške džěczi w šerbškej pšsche ke konfirmazijtemu woštarjej pšchistupja, tam je to dwójzy pěkne a něžnje. Wušnawaja to kaž šwojej wěry tak šwojemu narodej. Niz se šazpěwanjom, ale s počžescžowanjom šhladuja druhonarodni na nje, Šsərbja pak s džakom. Schto by to hinač cžinicž chžyl?! — Ale něč dale: Šdyž maja džěczi a staršchi tajke a hinajšche šamolwjenje sa to, šo džěczi wjazny w narodnej pšsche njepšchitšhadžeja ke konfirmaziji, kajkeho móbli mēcž ša to, šo džěczi tež wjazny w macžernej rēczi njewobnowjeja šwój kšchcžerški šlub? Šanibuje šo macž šwojeje rēcže abo haniibuje šo džěcžo rēcže, kotruž macž rēczi? Tež narod a narodna rēcž je Boži dar a Bože šubło. Schto naš wušwobodža wot winowatošcže pšhecžiwu nimaj?

S Kluska. Tudy jemře w 53. lēcže žiwjenja Jan Arnoscht Zaršchlo, hošpodarški pomoznik, kiž běšche šlepy, šluchi a němý. 2 lēczi starý wón wošlepi a tež šlyščenje šhubi, tak šo njeje nawuřnył rēcžecž. A tola běšche wón kaž džiw pšchěd ludžimi; wón žylicžki džej džělasche a je šo pšchi wiškej šwojej hubjenošczi jako wužitny štaw cžłowjesta wopokasal. Dokelž wón kóždy kucžil w domje a na šuble šnajesche, šo tež wšchudže namakasche. S wulkej wuštojnošcžu drjewo rubasche a druhe sa šlepeho štrachne džěla dokonješche. Kano šo šwobleka, wječor šo lehny, njedželu šo šam wot šo njedželšku draštu woblekasche a tež rócžne šwjedjenje šobu šwjecžesche. Měješche wobdžiwajomny porjad w žiwjenju a wošebje došbrny pomjatl. Cžichi kaž běšche w žiwjenju byl, tež wumře, Boža rucžka běšche jeho šajala. Jeho pšchiwušni a šubodža jeho w dobrym wopomnjecžu wobšhowaju. Se šnadnym kšmanošcžemi je šwěru wikowal. Njech nětko w rješšchim šwěcže widži Božu krašnošcž a šlyšchi Božu šhwalbu!

S Dupoje. Drje k přěnjemu rasej běšche, šo w našchim Božim domje šo wotměwašche pošawniški mišjoniški wječor, na kotrymž šo pištachu poštnje šerlušche po hudžbných šadach šnateho J. S. Bacha, šaškeho pošawniškeho mišchtra Mlynka, Kuhlowa a Lampinga. Wobožny pošluchač a pšhecžel pošawniškeje hudžby šo wjedžesche wot Gethsemane po pucžu cžerščenja hacž ke šwjatemu kšchizej a šynki jenotliwych instrumentow dachu jemu pošnacž, šchto je našch Šbóžnik sa naš pšhecžerpił a dokonjal. Našch pošawniški šhór wuwjedžesche šwój nadawł nanajkrašnišo. Dupjanska wošada móže wješkela byč, šo ma tajkeho šhóra a k. R. Krahla, wošebje kšmaneho wodžerja. Pšchitomni pošlucharjo šu tak měli hodžinu praweje poštnje nutrošcže.

Šistowanje. Jutry farač K. w Mj. — Quas. W. w Š.